

YI CART YI OPON XCHIK'AB YI E' HEBREO

Ja jilon Ryos sketz poro ja xcon yi tetz Cy'ajl ta'n

1 ¹Wi'nin tir jilon Kataj Ryos scyetz yi e' kamam kate' tentz. Nin wi'nin e'chk puntil xcon ta'n scyetz yi e' elsanl stzi' i' tan cyalol yi tetz tajbil scyetz yi e' kamam kate'a'tz. ²Poro te yi tiemp yi ato' tul jalu' ja xcon yi tetz Cy'ajl ta'n tan tlol yi tetz tajbil sketz. Yi Cy'ajola'tz bixba'nt ta'n tan tetzal cyakil e'chk takle'n, na i' txumul tetz cyakil yi e'chk takle'n yi ja wi't bajij tu yi txe'n bajij. ³Ej nin tan i', na lajluchaxe't yi pak'puchal tu yi k'ej Ryos. Na ite'n nin i' Ryos, na i yi porer yi tetz yol xicyol tetz cyakil e'chk takle'n yi at. Nin yi xcyewe'n i' tan stzajse'n yi kil ja c'ole' le sbal kawutzile'n Kataj Ryos yi at tzi'n tcya'j. Cho'n c'olchij i' jalu' le sbal Ryos.

At mas k'ej yi Cy'ajl Ryos xchiwutz yi e' ángel

⁴Ej nin ncha'tz ja jal mas k'ej i' xchiwutz yi e' ángel, na ja tak' Ryos mas k'ej i' swutz yi chik'ej yi e' ángel. Ej nin ncha'tz yi tetz bi' at mas k'ej swutz chibi' yi e' ángel.^a ⁵Na qui'c nin jun tir yi jajk tal Ryos tetz jun ángel:

“Aä jun c'olaj inCy'ajl, jalu' nno'c tetz ataj.”^b

Ej nin ncha'tz qui'c nin jun tir yi jajk tal Ryos yi txolbile'j tetz jun ángel:

“Nocopon tetz ataj nin yi aäatz cäcopon tetz incy'ajl.”^c

⁶Ej nin yi txant tan saje'n xchakol yi tetz Cy'ajl tzone'j wuxtx'otx', yi jun yi cya'l na opon tan stz'amle'n yi tetz k'ej, je yol Ryose'j tetz:

“Tajwe'n tan cyoque'n yi e' ángel tan ac'u'laje'n.”^d

⁷Poro apart yol tal i' scyetz yi e' ángel:

“Yi e' weri inángel,
chin lajke'l nin na chixon,
chi na xon cyek'ek'.
Nin ni'cu'n e' tu tak' k'ak',
yi na je' lit'p.”^e

⁸Poro apart yi yol yi nxcon tan Ryos tan talche'n yi xe'n tane'n yi tetz Cy'ajl. Je yol i'e'j:

“I ilu'a'tz ilu' Ryos.

^a 1.4 Yi yol ángel na elepont, e' tu' “xchakum i'. ^b 1.5 Sal 2.7. ^c 1.5 2 S 7.14; 1 Co 17.13. ^d 1.6 Dt 32.43. ^e 1.7 Sal 104.4.

- Nin tetz ben k'ej ben sak,
 quil tz'el yi ca'wl yi at tk'abu',
 na chin tz'aknak cuninu',
 nin mpe nin sk'il na cawunu'.
⁹ Wi'nin na pek'u' tan banle'n
 yi e'chk takle'n balaj.
 Nin qui na pek'u'
 tan banle'n yi e'chk takle'n cachi'.
 Cha'stzun te ja tak' yi Ryosilu'
 mas tzatzin paz teru'
 xchiwutz yi e' mas tuch'u'."f
¹⁰ Ncha'tz at jun txolbil yi alijt cyen:
 "Wajcaw, ilu' cu'san yi wuxtx'otx' tentz.
 Nin ilu' bnol tetz yi tcya'j.
¹¹ Yi e'chk takle'na'tze'j sotzok tera'tz,
 poro yi ilu' teru' quil sotzu'.
 Tz'a'toku' tetz ben k'ej ben sak.
 Sbu'yink yi wuxtx'otx' tu yi tcya'j
 chi na bu'yin jun be'ch ketz.
¹² Na yi wuxtx'otx' tu yi tcya'j,
 ni'cu'n tu jun be'chok yi na el te pe'm.
 Chelepon cye'tz te pe'm.
 Nin sbnixok ac'aj tcya'j tu ac'aj wuxtx'otx'.
 Poro yi ilu' teru', ixnin atu'-tz.
 Qui'c quimbilu' tetz ben k'ej ben sak."g
¹³ Ncha'tz, qui'c jun tir yi jajk tal Ryos tetz jun ángel:
 "C'olchin cu'n le insbal jalen cu'n cho'c e' acontr wa'n jak' awukan."h
¹⁴ Ma yi e' ángel imbi eka'n cya'n? E' xchakum Ryos, e' che'w cyek'ek' tu'.
 Chakij che' tan Ryos tan kuch'eye'n yi o' ketz yi at kach'iw tan kacambal yi
 kutz'ajbil.

Kaxajsi'ch len kib te yi txolbil yi na kocsaj

2 ¹ I bin jalu' ja kil yi at mas k'ej yi Cy'ajol. Cha'stzun te tajwe'n yil ko'c il
 tan txumle'n yi e'chk txolbil yi ja wi't kubit bantz quil kaxajslen kib te
 yi na kocsaj. ² Elnak katxum tetz yi at k'ej yi e'chk ca'wl yi cyalnak yi e' ángel
 tentz. Nin elnak katxum tetz yi ak'lij chicaws cyakil yi e', yi qui e' xom te e'chk
 ca'wla'tz. ³ Ko ak'lij chicaws yi e' wunaka'tz tentz, x'e'n tzun ke'l ketz swutz
 yi ketz kacaws? Ko quil ko'c il tan ketzaj yi jun colbil ibaj yi chumbalaj nin,
 tz'ak'lok kacaws, na wutzile'n cu'n Kajcaw ocnak tan txole'n. Nin yi e' yi quibit
 yi tetz yol ja el chitxum tetz yi at k'ej. Nin baj chitxolil yi puntil sketz. ⁴ Ej nin
 ja lajluchax skawutz yi at k'ej yi jun chusu'na'tz, na wutzile'n cu'n Kataj Ryos na
 tzan tan xchajle'n yi i'tz yi bintzi tan yi e'chk jilwutz milawr yi na bnix ta'n. Nin
 ncha'tz na tzan tan xchajle'n sketz yi i'tz yi bintzi tan yi e'chk jilwutz ajtza'kl yi
 na tak' i' tan porer yi Espíritu Sant scyetzak yi e' kale na tajwit i' Itak'wit.

f 1.9 Sal 45.6-7. g 1.12 Sal 102.25-27. h 1.13 Sal 110.1.

Kitz'un kutzicy kib tu Jesús

⁵Ncha'tz quil tak' Ryos chik'ej yi e' ángel tan cyoque'n tan cawu'n squibaj yi e' wunak yi xchinajank tul yi ac'aj wuxtx'otx' yi sbnixok ta'n tzantzaj, yi ilenin na wal txolbil scyeru'. ⁶Quil tak' ama'l scyetz e' ángel tan cawu'n na tz'iba'nt cyen jun txolbil yi na tal:

“¿Mbi kaxac yi o' wunak swutzu' Ta'?

¿Mbi tzuntz yi na ok'u' ske'j?

Na yi o' ketz qui'c eka'n ka'n.

Nin tx'aklij quimichil skawutz.

¿Mbi tzuntz yi ato' tetz tajalu'?

⁷Bintzi, at mas chik'ej yi e' ángel skawutz ketz,

poro tetz cobox ntzi' tiemp,

na ja wi't tak'u' ketz kak'ej.

Nin at ca'wl tkak'ab,

tan kacawune'n tib cyakil yi banij tanu'.

⁸At cyakil jak' kukan.”ⁱ

Yi na elepont yi txolbila'se'j yi na tal, yi at cyakil jak' kukan, i'tz yi kocopon tan chicawe'n cyakil yi bnixnak tan Ryos. Poro txe'n el cu'n tel'j yi txolbila'se'j na na kil yi txe'n cho'c cyakil jak' kaca'wl.

⁹Poro at kach'iw tel'j tan tu' yi na kil yi xe'n cu'n jale'n k'ej Jesús. Bintzi jalnak mas chik'ej yi e' ángel swutz i', poro tetz cobox ntzi' tiemp, bantz quime'n i' tetz kaxel yi o' wunak. Ya'stzun bajij te i' bantz lajluchaxe'n yi banl talma' Ryos ske'j. Ej nin tan yi q'uixc'uj yi tijnak i' ja jal mas tetz k'ej.

¹⁰Ba'n mban Ryos, yi jun yi bnol tetz cyakil e'chk takle'n nin yi taw cyakil, yi cwe'n txumul yi tajwe'n tan tijol Jesús q'uixc'uj. Na tan yi q'uixc'uja'tz yi tijnak ja oc tetz tz'aknak cu'n nin ja xcy'e' tan chicolpe'n wi'nin wunak, nin tan cyoponse'n tcyaj'. ¹¹Junit Kataj tu yi juna'tz yi oc tan katxa'le'n tan kaxcone'n tetz. Cha'stzun te, tetz cu'n talma' na tal i' “Witz'un” sketz, na junit Kataj tuch'. Kitz'un kutzicy kib tuch'. ¹²Na ya'stzun tz'iba'nt cyen:

“Ta', swale' yi stziblalu' scyetz e' witz'un.

Chimbitzink xchiwutz cyakil yi e' nim juy,

tan tak'le'n ink'ajsbil swutzu'.”^j

¹³Ncha'tz alijt cyen ta'n:

“Yi in wetz cho'n k'uklij inc'u'l te Ryos.”

Ej nin at junt tir yi tal:

“Atin xchixo'l yi e' me'l cy'ajlu' Ta', yi ja che' tak'u' swetz.”^k

¹⁴I bin jalu' yi o' me'l cy'ajl Ryos, o' len cu'n wunak, at len kawankil. Ncha'tz nin ban i' tetz. Tocsaj tib tetz wunak, nin ja jal wankil, bantz quime'n tetz kaxel. Nin yi quime'n i' ja xcy'e' tan xite'n yi porer Bayba'n, yi taw quimichil. ¹⁵Sajle'nix tunintz ilenin na kaxob tetz yi quimichil yi tx'aklij skawutz. Poro yi toque'n i' tetz wunak ja xcy'e' tan kelse'n liwr tk'ab yi jun xo'wa'tz yi at sketz sajle'n tunintz.

¹⁶Tech cu'n tib yi quinin oc il i' tan quich'eye'n yi e' ángel, ma na tan kuch'eye'n ketz yi o' xonl Abraham. ¹⁷Chin tajwe'n cunin toque'n i' chi kutane'n ketz, yi o'

ⁱ 2.8 Sal 8.4-6. ^j 2.12 Sal 22.22. ^k 2.13 Is 8.17-18.

titz'un, bantz xcone'n i' tetz wi'tz kapale'il swutz Ryos. Ej nin i' yi kapale'il yi na el k'ajab ske'j, nin i' yi kapale'il yi na el cu'n te yi munl yi ak'ij tetz, na ja cuy yi ketz kapaj. ¹⁸Chumbalaj nin i' na list i' tan quich'eye'n yi e' yi ate' tul pilbil cyetz, na icy'nakpon yi pilbil tetz ta'n.

At mas k'ej Jesús swutz Moisés

3 ¹I bin jalu' e'u' herman, yi e'u' yi xansa'n che'tu', yi e'u' yi txa'ij che'tu' tan Ryos, cho'ku' il tan xtxumle'n yi xe'n tane'n Cristo Jesús yi jun yi Ryos nchakon tzaj tan xcone'n tetz wi'tz kapale'il. ²Elnak k'ab i' te yi munl yi ak'ij tzaj tetz tan Ryos, chi banak Moisés yi el k'ab te yi munl yi ak'ij tetz. ³Poro at mas k'ej Jesús swutz Moisés. Na ni'cu'n Jesús chi jun bnol ca'l, na at mas k'ej jun bnol ca'l swutz yi ca'l yi na bnix ta'n. ⁴Nin elnak katxum tetz yi qui'c nin jun ca'l yi xchuc na bnix, ma na at jun yi na bnón. Cha'stzun te at mas k'ej Ryos na i' bnón cyakil yi e'chk takle'n yi at. ⁵Yi Moisés el k'ab te yi munl yi ak'ij tetz tan Ryos. Poro mos tu' i' tane'n tan chijutz'e'n yi e' me'l cy'ajl Ryos tentz, nin tan talche'n scyetz yi mbi cu'n sbajok tzantzaj. ⁶Poro yi Cristo nk'e'tz mos tu' i', ma na i' Cy'ajol. Nin ncha'tz el k'ab i' te yi tetz munl yi ak'ij tetz, na yi munl i' i'tz tan kajutz'e'n yi o' ketz yi o' me'l cy'ajl Ryos. Ko cho'n k'uklij kac'u'l tel', chin tajwe'n cunin yi tzatzin' cu'n lkaxom te i', jalen cu'n yil kacambaj yi ajlij kac'u'l tel'. Poro ko na kacabej kac'u'l te i', nk'e'tz o' me'l cy'ajl i'.

At ujle'n tetz ketz, yi o' yi ato' tk'ab Ryos

⁷Na ya'stzun alijt cyen tak'un yi Espíritu Sant, tul yi tu'j Kataj. Je xtxolbile'j:

“Ko na cxtzanwok tan tbite'n yi yol Kataj Ryos,
banwok bin tane'n.

⁸Nin quil tze'tzax itajtza'kl,
chi banake' yi e' imam ite' yi ate' tzaj le ama'l tz'inunin tu'.
Na ocnake' tan contri'n swe'j.

⁹Wech ilenin quil yi e'chk milawr
yi bnix wa'n tul yi ca'wnak yob
yi e' xon tul yi jun ama'la'tz.

¹⁰Quil e'chk milawra'tz poro tze'tzax cyajtza'kl.
Cha'stzun te xchi'che'n inc'u'l scye'j, nintzun waltz:
'Yi e' wunake'j, tx'akxnake' tu cyajtza'kl.
Qui na cyaj chixom te wetz wajbil.'

¹¹Cha'stzun xchi'che'n inc'u'l scye'j,
nin bixe'-tz wa'n yi jun cu'n qui'c rmeril
tan cyocompone'n tan ujle'n tzinxlaj,'¹
stzun Ryos banak cyen.

¹²Or bin quilu' e'u' wajwutz, na at jun ajtza'kl yi na xceye' tan kajatxle'n len tk'ab yi kaRyosil yi itz' nin tetz. I'tz yi ko qui na kocsaj cunin yi yol i'. ¹³Quil chixomi' te jun ajtza'kla'tz, ma na chiquiwsaj quibu' squibil quibu', bantz qui pakxe'n jun xchixo'lu'. Na na po'tij kajtza'kl tan tu' yi na kak' ama'l tetz yi jun ajtza'kla'tz. Quil chich'iwu' jalen le junt eklok tan chiquiwsal quibu', ma na

¹3.11 Sal 95.7-11.

chiquiwsaj quibu' squibil quibu' tul ite'n nin k'eja'tz yi na quilu' yi at tajwe'n scyeru'. ¹⁴Na skajatxe' kib tu Cristo ko quil ko'c il tan k'ukewe'n kac'u'l te Ryos sbne' opon tunintz. Tajwe'n yil k'uke' kac'u'l te'j chi yi koque'n cunin tk'ab i'.

¹⁵Ej nin at quiwel inyole'j, na ya'stzun yi tz'iba'nt cyen:

“Ko na cxtzanwok tan tbite'n yi yol Kataj Ryos,

banwok bin tane'n.

Quil tze'tzax itajtza'kl,

chi banake' yi e' kamam kate',

yi ocnake' tan contri'n te'j Ryos,”^m

chij yi tz'iba'nt cyen.

¹⁶¿Poro na' scyetz e' yi e'a'tz yi quibitnak yol i', nin pontzaj je'n chitx'ixpul cyajtza'kl? I'tz yi e' yi e' el tzaj tcy'al Moisés le tnum Egipto. ¹⁷Ej nin ya'stzun yi e'a'tz yi te'u'l ca'wnak yob ala' tir ch'ch c'u'l Ryos scye'j. Ej nin ite'n nin e'a'tz yi quimnake' le ama'l tz'inunin tu' tan paj yi chijuchul quil. ¹⁸Ej nin ite'n nin e'a's yi jun cu'n bixe' tan Ryos tan qui cyocompone'n tan uje'n le jun ama'la'tz yi suki'nt ta'n, tan paj yi e' cu'n pajol ca'wl.

¹⁹Ma jalu', yi na elepont cyakil e'chk txolbila'se'j i'tz: Quinin e' ocopon tul yi jun ama'la'tz tan paj yi quinín cyocsaj cunin yi yol Ryos yi alijt scyetz.

4 ¹I bin jalu' e'u' wajwutz, alijt tan Ryos yi at rmeril tan kocompone'n tan uje'n xlay i'. Poro or quilu', na lastum yi kol jal cobox xchixo'lu' yi quil tz'ak'lij ama'l scyetz tan cyocompone'n le jun ama'la'tz. ²Na yi e' wunaka'tz tentz, quibit yi balaj stziblal, chi na kubit ketz jalu'. Poro qui'c ntak' scyetz na quinín k'uke' chic'u'l te'j. ³Poro yi o' ketz yi ja wi't k'uke' kac'u'l te yi yol Ryos, at kopombil tan uje'n te i'. Na jun cu'n at jun uje'n yi na ch'iwan tetz ketz, na ya'stzun na elepont yi e'chk txolbil yi katxume' jalcu'n. Na je jun txolbile'j yi alijt cyen tan Ryos:

“Cha'stzun xchi'che'n inc'u'l scye'j,

nin bixe' wa'n yi jun cu'n qui'c rmeril

tan cyocompone'n tan uje'n tzinxlaj.”ⁿ

Poro yi tlo' Ryos yi yola'se'j nsken bnix yi tetz tak'un, na yi bnixe'n yi wuxtx'otx' ta'n, ujewen' nin ban i'-tz. ⁴Poro at junt txolbil yi alijt cyen, yi mbi cu'n banak Ryos le juki'n k'ej. Je txolbile'j:

“Le juki'n k'ej xcyewe't Kataj Ryos te cyakil yi tak'un.

Nin ujewen' nin ban i'-tz.”^o

⁵Ej nin at junt txolbil yi tz'iba'nt cyen yi na tal:

“Ja bixe' wa'n, yi qui'c rmeril tan cyocompone'n tan uje'n tzinxlaj.”^p

⁶Cha'stzun te quinín chicambaj yi e' kamam kate' yi jun uje'na'tz. Na, quibitnak yi balaj stziblal yi at jun uje'n, poro quinín cyocsaj tan paj stze'tzal yi cyalma'. Poro yi jun uje'na'tz ilenin na ch'iwan tetz ketz. ⁷Na yi tele'n tiemp na'wsajt Ryos yi jun uje'na'tz tetz Luwiy. Nin je yol i'e'j yi oc juclul le wi' Luwiy:

“Ko na cxtzanwok tan tbite'n yi yol Kataj Ryos,

banwok bin tane'n.

Nin quil tze'tzax itajtza'kl.”^q

⁸Cha'stzun te, quil cho'cu' tan txumle'n yi ya'tzk yi uje'n yi talnak Ryos yi cyopone'n yi e' aj Israel tan Josué Canaán. Na yi i'tzk yi uje'na'tz, qui't klo' ntal Ryos junt tir tetz Luwiy pontzaj tlen.

^m 3.15 Sal 95.7-8. ⁿ 4.3 Sal 95.11. ^o 4.4 Gn 2.2. ^p 4.5 Sal 95.11. ^q 4.7 Sal 95.7-8.

⁹Poro tan cyakil yi ttxolbila'se'j na elepont yi jun cu'n at kach'iw te jun uje'n, yi o' yi o' tanum Ryos. ¹⁰Na cyakil yi e' yi na chocopon xlay Ryos tan uje'n, ja tzun wi't chuje'-tz chi banak i' tetz, yi xcyewe'n te tak'un. ¹¹Cha'stzun te tajwe'n cunin tan kabnol puers kib tan kacambal yi jun uje'na'tz. Na lastum kol kaxom te cyajtza'kl yi e' yi e' ocnake' tan pajle'n yi ca'wl Ryos tentz.

¹²Na yi yol Kataj Ryos itz' tera'tz, nin at porer. Nin ncha'tz mas tcu'n juyuchil swutz jun spar yi cabil len atit wi', na na xcy'e' tan tilwe'n yi mbi na icy' tkac'u'l. Qui'c jun e'chk takle'n yi qui'k na lajluchax ta'n. ¹³Na ilij tan Kataj Ryos yi xe'n kutane'n cyakil yi o' yi bnixnako' ta'n. Qui'c jun yi nink xcy'e' tan tewe'n yi mbi na icy' tc'u'l, na ni'cu'ntz chi tx'anlcho' cuntu'k cyakil yi o' yi bnixnako' ta'n. Na qui'c jun ajtza'kl yi qui'k na el txum tetz. Qui'c nin jun takle'n yi na icy' tkac'u'l yi qui'k na til. Nin tajwe'n yil kopon len swutz i' tan talche'n yi mbi cu'n mbaj kabnol.

Jesús ya'stzun yi wi'tz kapale'il

¹⁴Poro Jesús, yi Cy'ajl Ryos, ya'stzun yi wi'tz kapale'il, nin ja wi't ocopon swutz Kataj Ryos. Cha'stzun te kajatxi'ch len kib te yi na kocsaj. ¹⁵Wi'nin na el k'ajab i' ske'j, na elnak txum tetz yi ketz kaplojil. Na yi tulake'n i' tzone'j wuxtx'otx', jal wi'nin pilbil tetz yi xe'nk tan xubse'n. Nin qui'c nin jun pilbil ketz yi na ul skawutz yi qui'k mic'y'pon ta'n, poro quinín xubsij tan paj. Cha'stzun te na el k'ajab ske'j. ¹⁶Qui tzunk kacabej kac'u'l tan kocompone'n kale c'olche't yi ketz kapale'il yi wi'nin na pek' ske'j. Na ba'n kajak cyakil cuybil kapaj tetz. Nin ko at tajwe'n sketz ba'n kajak yi xch'eybil ketz tetz. Na list i' tan kuch'eye'n tan tu' yi wi'nin na el k'ajab ske'j.

5 ¹I bin jalu' katxume' junt ttxolbil. Cyakil yi e' wi'tz pale' yi na chixcon scyetz wunak, bixba'nche' tan telse'n chitzi' yi e' chitanum swutz Ryos, nin tan toye'n e'chk chitx'ixwatz tu e'chk cyoy. Ya'stzun na chiban tan stzajse'n yi quil. ²Ej nin tan tu' yi e' tu' wunak yi e' pale'a'tz na chixubsij. Ncha'tz na quil yi q'uixbel yi e'chk pilbil cyetz yi e' mas wunak. Ej nin tan tu' yi na quil yi q'uixbela'tz, na jal chipasens scye'j yi e' yi na chijuch quil, tan paj yi txe'n el chitxum te yi tajbil Ryos. Nin na jal chipasens scye'j yi e' yi elnake' tu' yab. Na ncha'tz e', e' tu' wunak nin at na ban cu'nt na chixubsij cyetz. ³Cha'stzun te tajwe'n tan cyoyil yi cyetz chitx'ixwatz tan stzajse'n yi cyetz quil, chi na chiban tan toye'n chitx'ixwatz yi e' mas wunak.

⁴Poro qui'c rmeril yi nink tz'oc jun yaj tetz wi'tz pale' tan tu' yi ya'tz tetz tajbil. Ma na tajwe'n yi txa'ijt tan Ryos, chi banak Ryos te Aarón. ⁵Nin ya'tz tulej Ryos yi Cristo. Nk'e'tz xchuc i' bixbal tib tan toque'n tetz wi'tz kapale'il ma na Ryos bixban i' te yi jun munla'tz yi wi'nin k'ej. Na je yol Ryos yi talnake'j:

“Aä jun c'olój inCy'ajl, jalu' nno'c tetz ataj.”^r

⁶Ncha'tz at junt ttxolbil yi tz'iba'nt cyen yi na tal:

“Yi aä awetz, aä pale' tetz ben k'ej ben sak.

Ni'cu'n amunl chi yi munl Melquisedec,”

chij Ryos bantz tetz.^s

⁷Ncha'tz yi at tzaj Cristo tzone'j wuxtx'otx', cu' wutz swutz Ryos tan jakle'n yi xch'eybil tetz. Nin yi toque'n i' tan nachle'n Kataj, nternin tok'lej i', nin chin tja'j

^r 5.5 Sal 2.7. ^s 5.6 Sal 110.4.

nin i' ban tan yol tan c'u'che'n yi ðch'eybil tetz, tetz Ryos. Xcye' klo' Ryos tan colche'n i' tk'ab quimichil yi ya'tzk tajbil, poro qui'. Tbit Ryos yi stzi' yi kul tan tu' yi tocsaj tib juy, nin tan tu' yi tekal i' ðchi' Ryos. ⁸Nin tan tu' yi tij i' q'uixc'uj, a'w teke'n ðchi' Ryos ta'n, wech Cy'ajl Ryos i'. ⁹Ej nin yi nsken oc i' tetz tz'aknak cu'n tan tu' yi c'ulutxumil i' yi njal swutz yi taj, ja xcon i' tan chicolche'n cyakil yi e' yi na cho'c c'ulutxum jak' ca'wl i'. ¹⁰Na bixba'nt i' tan Ryos tetz jun wi'tz pale'. Nin ni'cu'n yi munl i' tu yi munl Melquisedec.

At e' yi txe'n chiquiwix te yi na kocsaj

¹¹Na klo' waj lwal mas txolbil scyeru' tetz Melquisedec. At q'uixbel tan ttx'olche'n xo'l, poro lastum qui na cyaju' quibitu'. ¹²Ja klo' wi't cho'cu' tetz aj chusunl, na jatix lo' tiemp cyocle'nixu' tk'ab Kataj. Poro lastum, ilenin na taj chichusle'nu' te e'chk txolbil yi chin sensiy nin. Ni'cu'n e'u' chi e' ni' yi ntin txu'tx na baj cya'n, yi qui na chixcye' tan woch'le'n e'chk takle'n quiw. ¹³Yi e' ni' yi na chitxutxune't, txe'n jal cyajtza'kl. Qui na el chitxum tetz yi ko ba'n yi na chiban nka qui'. Ni'cu'n tzun e'u'-tz chi e' ni'. ¹⁴Poro yi e' yi ja chiquiwix tk'ab Kataj, ni'cu'n e' chi quitane'n yi e' tijlc'u'lal yi na chixcye' tan woch'le'n e'chk takle'n quiw. Na at cyajtza'kl, nin na el chitxum tetz yi ko ba'n na chiban nko qui'.

Wi'nin ttxintxal kol kapakxij

6 ¹Quin bin skawutz tan koque'n tetz tz'aknak cu'n. Qui't katxum yi e'chk chusu'n sensiy, chi tane'n, yi ðe'n tane'n Cristo. Nin yi tajwe'n katx'ixpul yi kajtza'kl. Nin yi tajwe'n k'uke' kac'u'l. ²Nin yi mbi eka'n tan yi e'chk bautism. Nin yi mbi na elepont yi na je' k'ab jun ðchiwi' kajwutz. Nin yi mbi na elepont yi itz'e'n junt tir, tu yi at tulbil chicaws yi e' mal nak tetz ben k'ej ben sak. ³Ej nin ko ya'tz tajbil Ryos katxume' yi e'chk chusu'n yi at mas tajwe'n.

⁴Na qui'c rmeril tan chipakxe'n tzaj yi e' yi ja chipakxij junt tir tul tz'o'tz wutzil. Na ko nsken el chitxum tetz yi e'chk takle'n balaj yi suki'nt tan Ryos sketz; nin ko nsken ak'l'ij yi Espíritu Sant scyetz; ⁵nin ko elnak chitxum tetz yi ðchi'al yi yol Ryos tu yi e'chk milawr yi sbajok tzantzaj yil bnix yi ac'aj tcya'j tu yi ac'aj wuxtx'otx', qui'c rmeril tan ttx'ixpe'n junt tir cyajtza'kl tan chixome'nt te Ryos. ⁶Na cyakil yi e' yi na chipakxij, ni'cu'n tzuntz chi najk chitzan tan je'se'n junt tir yi Cy'ajl Ryos swutz pasyon, na na chitzan tan telse'n yi ttx'ix Kajcaw Jesucristo ðchiwutz cyakil wunak.

⁷Je bin junt elsawutzile'j, tan lajluchaxe'n yi txolbil yi ja wi't wal scyeru': Yi e' balaj wunak ni'cu'n e' tu jalaj luwar yi na cu' abal tibaj, nin na tak' balaj cosech. Na at banl Kataj squibaj. ⁸Poro yi e' yi na chipakxij, ni'cu'n e' tu jalaj tx'otx' yi na cu' abal tibaj, poro ntin tx'i'x na tak'. Qui'c banl Kataj squibaj. Qui'c mu'ð tal chixac swutz Ryos. Nin wi'tzibil tlen chisotzok cyera'tz tan k'ak', chi na ban tx'i'x.

K'uklij kac'u'l te yi at kach'iw te'j

⁹Bintzi yi txolbila'tze'j yi nwal scyeru' e'u' jun c'olaj wajwutz. Poro ja el intxum tetz yi nk'e'tz ni'cu'n quitane'nu' chi quitane'n yi e'a'tz yi na chipakxij. Na yi cyeru' tzan lajluchaxe'n yi e'chk takle'n balaj scye'ju' yi na ðchaj yi ja wi't chicalaxu'. ¹⁰Nin yi ketz kaRyosil chumbalaj nin i', nk'e'tz juntlen tajtza'kl. Quil

tz'el te c'u'l cyakil yi e'chk takle'n balaj yi mbaj chibnolu', tu yi e'chk ich'eya'n yi na chibanu' scye'l yi e' kajwutz saje'n tunintz. Nin tan tu' yi ya'tz na chibanu', na lajluchax yi na chipek'u' te'lj. ¹¹Nin na klo' waj yil chibanu' siguir yi jun ajtza'kla'tz chijunalenu' jalen yil tz'ul tzaj Kajcaw Jesucristo, bantz chicambalu' yi na chiwutz cyenu' te'lj. ¹²Qui na waj yi nink chicy'ajixu' tan chixome'nu' te Kataj, poro na waj yil chixomu' te yi cyajtza'kl yi e' yi nternin k'uklij chic'u'l te Ryos, yi e' yi jalnak chipasens tan chicambal yi oy yi suki'nt tan Kataj scyetz.

¹³Chixomoku' bin te tajtza'kl Abraham, na yi jilone'n Ryos tetz tan talche'n yi stk'e' i' yi banl tibaj, ja xcon ite'n nin bi' i' ta'n tetz stiwil yi yol i', na qui'c nin junt bi'aj yi atk mas k'ej swutz yi tetz bi'. ¹⁴Nin je yol i' yi talnak tetz Abraham: "Jun cu'n yol swak'e' imbanl tzawibaj, nin tan in lpuc'une't wi'nin axonl," stzun Ryos bantz tetz. ¹⁵Nin tan tu' yi nim cuntunin c'u'l Abraham tan xch'iwe'n, ja cambaj yi nsuk Ryos tetz. ¹⁶Ncha'tz jalu' na el katxum tetz, yi e' wunak na chijoy quiwel chiyol. Ej nin tan tu' yi na xcon e'chk quiwela'tz cyak'un na chixcye' tan xite'n yi oyintzi'. ¹⁷Ni'cu'n tzun banak Ryos tan xchajle'n yi at kach'iw te yi banl i' yi suknak tetz Abraham. Na nk'e'tz ntin suk i' yi yol ma na xcon jun quiwel yi yol i' tan xchajle'n yi jun cu'n tz'elepon k'ab te tetz yol. ¹⁸At bin cob quiwel yi qui'c rmeril tan je'n tx'ixp, i'tz yi yol Ryos, tu yi quiwel yi yol i' yi xcon ta'n. Na yi ketz kaRyosil qui'c rmeril yi qui'k tz'el k'ab te yi tetz yol. Cha'stzun te yi o' yi ja wi't ko'c tk'ab Ryos tan kacolol kib, ba'n k'uke' kac'u'l te'lj yi jun cu'n skacambok te yi at kach'iw te'lj. ¹⁹Ej nin yi jun txolbila'tz i'tz jun chin tz'amol ketz tan qui kabene'n tul il. Na ni'cu'n chi c'alij cho'-k tan jun akwil yi opnak tzaj yi ju' kale najle't Ryos. Chin quiw nin yi jun akwila'tz tane'n, nin chin tzantzuj nin tane'n na qui'c rmeril yi nink saj pujx tcyaj. ²⁰Na ya'stzun yi ama'l kale opnakit yi kabaxjom, yi Jesús, yi kapale'il yi bixba'nt tetz ben k'ej ben sak chi banak Melquisedec.

Ni'cu'n muni Jesús tu yi muni Melquisedec

7 ¹I bin jalu' katxume' yi mbi cu'n banak Melquisedec. I' rey banak tetz yi tnum Salem. Ncha'tz, i' pale' swutz yi mero wi'tz Ryos. Nin i' yi jun yi el tzaj tan c'ulche'n Abraham yi pakxe'n tzaj tan chibiyle'n yi e' rey tul oyintzi'. Ya'stzun yi tk'ol i' yi banl Kataj tib Abraham. ²Nin i' tz'amon yi diesum Abraham yi saj cambal tul yi jun oyintzi'a'tz. ' Yi na elepon yi bi' Melquisedec i'tz: "Yi jun yi chin tz'aknak cu'n cawun, nin yi qui'c mu'x paltil". Ncha'tz a'lchij tetz yi i' rey yi na cawun le tnum Salem. Ma yi Salema'tz na elepont, "tzatzin paz". Cha'stzun te ja a'lchij tetz: "Rey yi na ak'on tzatzin paz". ³Je'nak tu jobtuj i', na qui'c stziblal yi taj txu'. Nin qui'c stziblal yi xonl i'. Qui'c tkanil yi xe'n titz'e'n i'. Nin qui'c stziblal yi ko quimnak i' nka qui'. Cha'stzun te i' jun elsawutzil te yi Cy'ajl Ryos, na i' jun pale' tetz ben k'ej ben sak tane'n.

⁴Ncha'tz wi'nin k'ej Melquisedec, na tak'nak k'ajtzun Abraham yi diesum tetz, te yi cambal tul yi oyintzi'.

⁵I bin jalu', na el katxum tetz yi e' xonl Lévi ntin e' ba'n chixcon tetz pale'. Nin ntin e' at cu tan chixconsal yi chidiesum yi chitanum. Na ya'stzun tz'iba'nt cyen tan Moisés. At bin chik'ej na e' na xconsan chidiesum yi e' mas chitanum.

¹7.2 Gn 14.17-20.

⁶Poro yi Melquisedec at mas k'ej i' xchiwutz yi e' pale'a'tz, na nk'e'tz ni'cu'n chitanum tu Abraham, poro ja stz'am i' yi diesum Abraham. Nin ja tak' i' yi banl tib Abraham. Wech na nsken cyen tak' Ryos yi k'ej Abraham. ⁷Na tzun elepont yi at mas k'ej Melquisedec swutz Abraham. Na ilenin at mas k'ej yi jun yi na ak'on banl swutz yi na tz'amon tetz. ⁸Ncha'tz at mas k'ej Melquisedec xchiwutz yi e' mas pale', na yi e' mas pale' na chiquim cyera'tz. Poro yi Melquisedec yi tz'amon yi diesum Abraham ni'cu'n chi itz' nin i' jalu'. Na ya'stzun na elepont yi txolbil yi tz'iba'nt cyen.

⁹Ncha'tz yi e' tu Leví yi tz'amol tetz chidiesum yi e' katanum. Ni'cu'n tzuntz chi cho'nk cyak'nak chidiesum tetz Melquisedec yi tk'ol Abraham yi tetz diesum tetz. ¹⁰Na yi tele'n tzaj Melquisedec tan c'ulche'n Abraham, nin yi tk'ol Abraham yi tetz diesum tetz, ate' yi xonl Abraham twankil i'.

¹¹Ma jalu' yi e' pale', yi e' tu Leví, yi e' xonl Aarón, ja chixcon tan tx'olche'n xo'l yi ley Moisés scyetz yi e' mas chitanum. Poro yi jak chixcey' tan chicolpe'n wunak, xmbi tzun klo' xac saje'n xchakol Ryos junt jilwutz pale' chi tane'n Melquisedec? xMbi tzuntz quinin xcon jun pale' yi xonl Aarón? ¹²Ej nin tan tu' yi saje'n xchakol junt pale' yi apart, tajwe'n tan tx'ixpe'n yi e'chk cstumbr yi xomche' yi e' pale' telj. ¹³Ja tx'ixpij yi e'chk cstumbr, na elnak katxum tetz yi nk'e'tz xonl Aarón yi Kajcaw Jesucristo. Na cho'n titz'e'n i' xchixo'l junt tx'akaj yi quinin chixcon tetz pale'. ¹⁴I'tz yi e' xonl Judá. Wech qui tal Moisés le xe'tzbil tzaj yi at cyocbil yi e' tu Judá tetz pale'.

¹⁵Ej mas tcunin na lajluchax yi ja tx'ixpij yi e'chk cstumbra'tz, na ja oc junt ac'aj pale' yi ni'cu'n tu Melquisedec yi nk'e'tz xonl Leví. Wech tz'iba'nt cyen yi ntin at cu tan cyoque'n yi e' xonl Leví tetz pale'. ¹⁶Poro yi Jesús oc i' tetz pale' tan tu' yi at porer i' tan qui quime'n tetz ben k'ej ben sak. ¹⁷Na ya'stzun talnak Ryos tetz:

“I bin jalu' ja cxbixe' tetz jun pale',

tetz ben k'ej ben sak,

chi tane'n Melquisedec.”^u

¹⁸Cha'stzun te ja xit yi e'chk antiw cstumbra'tz, na quinin xcey' tan chiclaxe'n wunak, na qui'c porer tuch'. ¹⁹Quinin xcey' yi e'chk antiw cstumbra'tz tan cyoque'n wunak tetz tz'aknak cu'n swutz Ryos. Poro yi jalu' at junt txolbil yi mas ba'n tcu'n yi k'uklij kac'u'l telj, na na xcey' tan kocse'n tetz tz'aknak cu'n, nin tan koponse'n te Ryos.

²⁰Ncha'tz at junt txolbil tan xchajle'n yi at mas k'ej yi ketz kapale'il nin je puntile'j: Wutzile'n cu'n Ryos xcon stiwil yol i' ta'n yi bixewe'n Jesucristo tetz kapale'il. ²¹Yi jun ajtza'kla'tz qui xcon scye'j yi e' mas pale' yi nchibixe', poro ja xcon yi bixewe'n Jesucristo, na je txolbile'j yi tz'iba'nt cyen:

“Xcon stiwil yi yol wutzile'n Kajcaw ta'n,

nin quil tx'ixpuj tajtza'kl.

Je yol i'e'j:

‘Ja cxbixe' jalu' tetz pale' tetz ben k'ej ben sak,

chi tane'n Melquisedec,” stzun Ryos banak cyen.”

²²Cha'stzun te tan yi txolbila'se'j na lajluchax yi mas ba'n tcu'n Jesús tetz quiwel yi ac'aj trat yi ja bixe' tan chiclaxe'n wunak. Mas ba'n tcu'n yi jun ac'aj

^u7.17 Sal 7.17. ^v7.21 Sal 110.4.

trata'tz swutz yi txolbil yi xcon cyak'un yi e' pale' sajle'nix tunintz. ²³ Ala' chixone'n yi e' pale'a'tz yi ja chixcon sajle'nix tunintz, na tan paj yi na chiquim tajwe'n tan joyle'n chixel. ²⁴ Poro nk'e'tz ni'cu'n Jesús scyuch' yi e'a's, na yi i' tetz qui'c quimbil. Qui bin tajwe'n joyle'n xel i'. ²⁵ Cha'stzun te qui'c stzajsbil wi' yi munl i' tan chicolpe'n yi e' wunak yi na chi'xkans quen quib te Ryos tan i'. Na ilenin at i' tan jakle'n cuybil kapaj yi o' yi na ka'xkans quen kib te Ryos.

²⁶ Cha'stzun te e'u' wajwutz, yi Jesús'a'tz, i' yi pale' yi tajwe'n tetz ketz, na chin sant nin i'. Qui'c mu'x tal paltil. Qui'c mu'x tal til i'. Nk'e'tz juchul il, nin cho'n at i' jale'n tzi'n tcya'j. ²⁷ Nin yi i' tetz nk'e'tz ni'cu'n i' chi quitane'n yi e' mas pale' yi cyakil k'ej tajwe'n tan chibiyol jujun txuc tetz cyetz chitx'ixwatz, bantz cyoque'n tan toye'n chitx'ixwatz yi e' mas wunak. Nk'e'tz ni'cu'n i' scyuch', na jun ntzi' tir tak' tib i' tetz chitx'ixwatz cyakil wunak. ²⁸ Nin nk'e'tz ni'cu'n i' scyuch' yi e' wi'tz pale' yi na chibixe', quib yi na cawun yi ley Moisés te'j, na nk'e'tz tz'aknak cu'n e'. At len chipaltil. Poro yi Kataj Ryos pontzaj tlen bixe' yi tetz Cy'ajl ta'n tetz kapale'il. Nin xcon stiwil yi yol i' ta'n yi bixewe'n Jesús tetz pale' tetz ben k'ej ben sak. Ntin i' yi chin tz'aknak cu'n tan tele'n cu'n te yi jun jilwutz munla'tz.

At mas k'ej yi ca'p txolbil swutz yi bajx

8 ¹ I bin jalu' yi na elepont cyakil yi ja wi't wal scyeru' i'tz yi at jun ketz kapale'il yi chin tz'aknak cunin. Ej nin cho'n c'olchij i' xla'j Kataj jalen tzi'n tcya'j. ² Nin na ban i' yi tetz munl tul yi mero ca'l Ryos yi at tzi'n tcya'j, yi nk'e'tz wunak bnol tetz ma na Ryos. ³ Bixba'nche' yi e' wi'tz pale' tetz tzone'j wuxtx'otx', tan toye'n e'chk oy tu chitx'ixwatz wunak tetz Ryos. Ni'cu'n tzun yi ketz kapale'il, tajwe'n yi cy'a'n jun oy ta'n tetz. ⁴ Poro yi cho'nk at Cristo tzone'j wuxtx'otx' qui'c cu tan toque'n i' tetz pale'. Na ate' nin yi e' pale' yi bixba'nche' tan yi ley Moisés. Nin ntin e' at cu tan cyoque'n tan toye'n e'chk oy tetz Ryos. ⁵ Ej nin yi altar tu e'chk ma'cl yi na xcon cya'n yi e' pale' tzone'j wuxtx'otx' i'tz jun tu' elsawutzil te yi mero altar tu yi e'chk mero ma'cl yi at tzi'n tcya'j. Na el katxum tetz yi elsawutzil tu' yi bnix tan Moisés, na yi ntaxk oc Moisés tan banle'n yi mantial, tal Ryos tetz: “Banaj cyakil quib yi inchaj tzatz wi'w'tz Sinaí,” stzun Ryos ban.”

⁶ Yi txolbila'se'j na elepont yi at mas k'ej yi munl yi wi'tz kapale'il swutz chimunl yi e' wi'tz pale' tetz tzone'j wuxtx'otx'. Ncha'tz na xchaj yi at mas k'ej i', na i' yi yolol te yi jun ac'aj trat yi ja bixe' tan kaclaxe'n. Yi jun txolbila'tz mas ba'n tcu'n swutz yi txolbil yi txumij cyen tentz, na at mas e'chk takle'n balaj yi suki'nt ta'n.

⁷ Ej ncha'tz yi qui'k mu'x tal paltil yi bajx txolbil yi ak'llij, qui'c klo' tajwe'n yi cwe'n txtumul Ryos junt ac'aj trat. ⁸ Til Ryos yi at chipaltil yi e' antiw naka'tz, nin na el katxum tetz tan tu' yi yol Kataj yi tz'iba'nt cyen yi na tal:

“Tz'opon jun tiemp yi sbixek jun ac'aj trat wa'n skaxo'l scyuch' yi e' xonl

Israel, nin scyuch' yi e' xonl Judá.

⁹ Poro yi jun txolbila'tz yi sbixek wa'n,
nk'e'tz ni'cu'n sbne' tu yi jun txolbil
yi bnixnak wa'n scyuch' chimam chite' tentz
yi cyele'n tzaj wa'n le tnum Egipto.

^w 8.5 Ex 25.40.

Nin tan paj yi quinin chijepon tan banle'n tane'n,
quinin no'c il scye'j.

¹⁰ Poro yi jun ac'aj trat yi sbixek wa'n tzantzaj scyuch' yi e' xonl Israel, apart
puntil sbne':

Tz'ocopon wetz inca'wl le chiwi'.

Nin tzintz'ibe' cyen te cyalma'.

Kalena's tzun no'c tetz chiRyosil.

Nin yi e' cyetz chocopon tetz intanum.

¹¹ Nin yil bajij yi txolbile'j,

qui'c tajwe'n tan toque'n jun tan xchusle'n junt.

Na qui'c nin jun yi qui'k tz'el txxum tetz

yi xē'n wutane'n.

Nitxa' lo'-tz, tijc'u'lal lo'-tz,

tircu'n e' tz'elepon chitxum tetz yi xē'n wutane'n.

¹² Nin tzincuye' chipaj nin qui't tz'ul tx'akx yi quil tinc'u'l."^x

Ya'stzun yol Ryos yi tz'iba'n cyen.

¹³ Ma jalu' yi bene'n tlol Ryos yi sbixek junt ac'aj trat ta'n, na tzun elepont yi ja
baj walor yi bajx, nin txant tan tele'n cu'n swutz.

9 ¹ I bin jalu' at wi'nin puntil yi bajx txolbil yi xomnake' yi e' pale' tel'j yi
cyoque'n tan banle'n yi chimunl swutz Ryos. Nin at jun mantial yi chin
xan nin yi xconak cya'n tan c'u'ljaje'n Ryos tzone'j wuxtx'otx'. ² Nin yi bi' yi bajx
cuart te jun mantiala'tz i'tz, Yi Ama'l Yi Xan. Nin tul yi jun cuarta'tz ya'stzun
atit yi cantil tu yi mes kale ate'e'nt yi pam yi na xansij tetz Ryos. ³ Nin yi ca'p
cuart cho'n at wutz coc yi bajx. Nin xbu'k tu' at tetz jatxbil xo'l. Ya'stzun yi luwar
yi na bi'aj, Yi Ama'l Yi Wi'nin Xanil. ⁴ Nin tul yi jun cuarta'tz ya'stzun kale atit
yi altar yi oro cu'n tel'j, kale na chipatwit insens tibaj. Nin tul yi jun cuarta'tz
cho'n at yi ca'xa' yi oro cu'n tel'j, kale at cu'nt yi bajx txolbil yi tak' Ryos tetz
Moisés. Ej nin tc'u'l yi jun ca'xa'a'tz ya'stzun kale at cu'nt jun xaru' yi oro cu'n.
Nin tc'u'l yi xaru'a'tz at maná. Ej nin ncha'tz tc'u'l yi jun ca'xa'a'tz, ya'stzun kale
at cu'nt yi tx'amij Aarón yi xumin swutz Faraón tentz, tu yi cob lepaj c'ub kale
tz'ibane't yi bajx txolbil yi tak'nak Ryos. ⁵ Ma tib yi ca'xa' ya'stzun kale ate'e'nt
yi cob querubin, yi nchixon tan xchajle'n yi ya'stzun kale najle't Ryos. Elnak
li't chixicy' tetz mujil yi jun ca'xa'a'tz kale na cuyle't chipaj yi e' wunak. At mas
txolbil poro stzicu'n te yi ja wi't wal scyeru'.

⁶ Ma yi nsken nuc'xij yi e'chk takle'n tul yi cob ama'la'tz kalena's tzun cyoque'n
yi e' pale' tul yi bajx quart tan banle'n chimunl swutz Ryos. ⁷ Ma yi ca'p quart
ntin yi wi'tz pale' at cu tan toque'n. Nin jun ntzi' k'ej tul jun yob na oc i'. Ncha'tz,
tajwe'n yi cy'a'n xch'el yi xtx'ixwatx i' ta'n, tu yi xch'el yi chitx'ixwatx yi e' mas
wunak tan toye'n tetz, bantz cuyul Ryos yi tetz paj tu cyakil chipaj yi e' mas
wunak yi quinin tz'icy' scyetz yi nchijuch quil.

⁸ I bin jalu' na xcon yi e'chk txolbila'se'j tan yi Espiritu Sant tan xchajle'n sketz
yi qui'c cu tan toque'n jun tul yi luwar yi chin xan tcunin, na ntin nxcon yi bajx
cuart kale na chibanwit chimunl cyakil k'ej swutz Ryos. ⁹ Nin cyakil yi e'chk
takle'na'tz yi nchiban, i'tz jun elsawutzil tetz ketz jalu', na quinin xcy'e' yi e'chk

^x 8.8-12 Jer 31.31-34.

oya'tz tu yi e'chk tx'ixwatz tan cyoque'n tetz tz'aknak cu'n swutz Ryos. ¹⁰Na cyakil yi e'chk chimunla'tz yi nchiban cyen chi tane'n yi wa'a'n, yi uc'a'a'n, tu yi xtx'ajle'n chiwankil, quinin xcy'e' tan xtx'ixpe'n cyajtza'kl tan chixansal quib. Ma na jalen cu'n tucumule'n yi tiempil yi njal junt txolbil mas balaj.

¹¹Na yi jalu' at Jesucristo. Nin i' yi wi'tz kapale'il yi xcyek tan tak'le'n yi e'chk takle'n balaj sketz. Nin mas ba'n tcu'n yi ama'l kale na banwit yi ketz kapale'il yi tetz munl, xchiwutz yi e' pale'a'tz tentz. Na yi ama'l kale oue't yi ketz kapale'il tan banle'n yi tetz munl, nk'e'tz wunak bnol tetz. Nin nk'e'tz cho'n at tzone'j wuxtx'otx'. ¹²Nin yi tocompone'n Cristo tul, quinín xcon xch'el chiw ta'n tetz katx'ixwatz, nin quinín xcon yi xch'el cne'r ta'n tetz katx'ixwatz. Ma na ite'n nin yi tetz xch'el xcon ta'n. Nin tpombil nin i' bantz yi tocompone'n tul yi jun ama'la'tz tan kalok'che'n ketz tetz ben k'ej ben sak. ¹³Bintzi at eka'n tan chixch'el yi e' tor yi nchibiylij tetz chitx'ixwatz wunak, nin at eka'n tan chixch'el yi e' chiw. Nin ncha'tz at eka'n tan e' ne'x wacx yi nchipatij wi altar. Nin at eka'n tan yi chitza'jil yi ja ben chitij squibaj yi e' pajol ca'wl. At eka'n ta'n, na ja xcy'e' tan chixansal quib tane'n. Nin ja xcy'e' tan xtx'ajle'n chiwankil tane'n. Poro solte'j tu', na qui na xcy'e' tan xtx'ixpe'n cyajtza'kl. ¹⁴Poro ko at ntak' yi e'chk txolbila'tz inin tzun pyor yi xch'el Cristo, na mas ba'n yi tetz xch'el tetz katx'ixwatz. Na, tak' tib i' tetz katx'ixwatz swutz Ryos tan porer yi Espíritu Sant. Nin qui'c mu'x tal yana'sil i'. Nin ja xcy'e' yi tetz xch'el yi el kojxuj tan xtx'ajle'n cunin te kalma', nin tan telse'n len yi e'chk yab ajtza'kl yi na xcy'e' tan kapit'le'n nin tk'ab quimichil, nin ya'stzun tulej bantz kaxcone'n tetz yi Ryos yi itz' nin tetz.

¹⁵Cha'stzun te at wi'nin k'ej yi xch'el Cristo yi kayolol skaxo'l tu Ryos te yi ac'aj trat. Nin i' chiyolol cyakil yi e' antiw wunak. Na ja quim i' tan jale'n cuybil chipaj cyakil antiw wunak yi xomnake' te yi bajx txolbil. Nin ncha'tz ja quim i' tetz kaxel yi o' yi chakij cho' ta'n. Ej nin tan i' skacambaje' yi herens yi suki'nt ta'n tetz ben k'ej ben sak. ¹⁶Je jun elsawutzile'j tan lajluchaxe'n yi txolbil skawutz: Elnak katxum tetz yi at na ban cu'nt na bnix cyen jun u'j tan jun yaj yi ntaxk quim tan xchajle'n yi mbi'tz yi tajbil i' te yi mebi'l yil quim. Poro qui'c rmeril tan cyetzal chan yi e' yi xchicyajk swutz, ma na jalen cu'n lquim yi taw. ¹⁷Kalena's tzun jal walor yi u'j yi bnixnak cyen tan yi taw luwar. ¹⁸Ni'cu'n tzun yi bajx txolbil yi txumijt cyen tan Ryos. Quinin bixe' jalen cu'n quime'n chitx'ixwatz, nin yi bene'n tz'itu'n yi xch'el squibaj. ¹⁹Na yi wi't tlol Moisés cyakil e'chk ca'wla'tz scyetz yi e' wunak, kalena's tzun je'n tcy'al jun quixaj xi'il cne'r yi cyak yubil tu jun tal k'ab hisopo. Nin cu' mu'tul tul chixch'el e' ne'x wacx, tu yi chixch'el yi e' chiw yi yuju'n tib tu a'. Nintzun oc tan stz'ite'n cu'n tib yi liwr kale tz'ibane't yi ca'wl Ryos, nin ncha'tz oc tan stz'ite'n nin squib yi e' wunak. ²⁰“Yi chich'e'j ya'stzun yi techl yi ja bixe' yi txolbil yi ja cawun Ryos tan kabnol tane'n,” stzun Moisés bantz scyetz. ²¹Ncha'tz baj stz'itul Moisés tul yi luwar yi chin xan nin, nin tibaj yi e'chk ma'cl yi xcon cya'n tan banle'n chimunl. ²²Na yi cyetz chiley it'z yi jalen yil xansij cobox ma'cl tan chich', kalena's tzun na xcontz cya'n tan banle'n chimunl. Nin ko qui na el xch'el jun chitx'ixwatz qui'c cuybil chipaj.

Jun ntzi' tir quim Cristo tan xchojle'n kil

²³Tajwe'n bin tan xcone'n xch'el yi chitx'ixwatz tan xansaje'n yi ma'cl yi xconak cya'n tan banle'n chimunl. Poro yi e'chk ma'cla'tz yi xconak cya'n, teblal

tu' yi mero ma'cl yi at jalen tzi'n tcyaj. Poro quil xcy'e' yi chitx'ixwatza'tz yi na xcon tzone'j wuxtx'otx' tan xansaje'n yi mero ma'cl yi at jalen tzi'n tcyaj. Ma na tajwe'n cu'n junt tx'ixwatz yi mas ba'n tcu'n tan xansaje'n. ²⁴Cha'stzun te yi ja xcon Cristo. Nin quinín oc i' tul yi ama'l yi wi'nin xanil yi at tzone'j wuxtx'otx', yi wunak tu' bnol tetz, yi teblal tu' yi e'chk ma'cl yi at tcyaj, ma na cho'n tocompone'n i' swutz Ryos jalen tzi'n tcyaj. Ej nin yi munl i' yi tocompone'n i'tz tan toque'n tetz ketz kapale'il. ²⁵Yi e' wi'tz chipale'il yi e' judiy, tul yobi'n na cho'c le Ama'l Yi Wi'nin Xanil, tan toye'n chich' yi nk'e'tz cyetz. Poro Cristo quinín xom te jun ajtza'kla'tz, ma na jun ntzi' tir suk tib. ²⁶Na yi nink suk tib wi'nin tir, tajwe'n tzun klo' tan quime'n i' ala' tir jetz yi cu'le'n wuxtx'otx', poro qui'. Quinín ban i' yi txolbila'tz, ma na yi je'n pone'n tampuj yi e'chk tiemp, ja ulak tzone'j wuxtx'otx'. Na ja tak' tib i' tetz katx'ixwatz tan xchojle'n yi kil.

²⁷Jun ntzi' tir na kaquim ketz, nin xom tzaj yi ma'le'n kajtza'kl. ²⁸Ni'cu'n tzun bajij te Jesucristo, na jun ntzi' tir ja quim i' tan xchojle'n quil jun c'olox wunak. Ej nin tz'ul i' junt tir. Poro nk'e'tz tan xchojle'n yi kil, ma na tan tak'le'n yi itz'ajbil yi quinín bajsbe'n tetz scyetz yi e' yi nternin na el cyalma' tan quilol wutz i'.

10 ¹I bin jalu' tan yi txolbila'sel' ja el katxum tetz yi e'chk ley yi ak'lij tetz Moisés i'tz elsawutzil tu' te yi mbi lbajij. Teblal tu' tane'n. Cha'stzun te quil xcy'e' yi e'chk leya'tz tan cyoque'n tetz tz'aknak cu'n yi e' yi na cyaj chixkans quen quib klo' te Ryos. Quinín xcy'e' chitx'ixwatz yi ncyoy cyakil yob tan cyocse'n tetz tz'aknak cu'n. ²Na yi jak xcy'e' ja klo' chitane' tan toye'n, nin ja klo' chinachon te yi qui'c quil. ³Poro quinín xcy'e', ma na ntin ja xcon tan tulse'n tx'akx yi quil xchic'u'l. ⁴Na qui na xcy'e' yi xch'el jun tor nka yi xch'el jun chiw tan stzajse'n yi kil.

⁵Cha'stzun te yi tulake'n Cristo tzone'j wuxtx'otx', tal yi txolbile'j tetz Ryos: "Nk'era'tz tajbilu' yi e'chk tx'ixwatz tu e'chk oy yi na oyij teru'.

Cha'stzun te ja txumu' inwankil tan xcone'n tetz jun chitx'ixwatz wunak.

⁶Na qui na tzatzinu' te e'chk oy yi na patij.

Nin qui na tzatzinu' te e'chk tx'ixwatz
yi na chiquimsij tan stzajse'n klo' yi quil wunak.

⁷Cha'stzun te walol teru':

'List atine't Ta' tan banle'n yi teru' tajbilu' chi tz'iba'nt cyen le tu'ju'.' ”y

⁸Bajx cunin talol Cristo yi quinín tzatzin Ryos te e'chk oy yi na cyak' wunak. Ej nin qui na tzatzin Ryos te e'chk tx'ixwatz, mpe ik yi e'chk tx'ixwatz yi na chipat tan stzajse'n quil, wech na ya'stzun na tal yi ley yi tajwe'n tan chibnol tane'n. ⁹Ej nin ncha'tz talt Cristo: "List atine't Ta' tan banle'n yi teru' tajbilu'." Yi na elepont yi yola'tz, i'tz yi ja ul i' tan xite'n yi bajx txolbil yi txumijt cyen, nin ja ul i' tan bixbaje'n junt ac'aj trat. ¹⁰Ej nin tan tu' yi bnol tane'n Jesucristo yi tajbil Ryos, yi tk'ol tib tan quime'n tetz katx'ixwatz, ja tzun ko' xansaj Ryos. Ej nin nk'e'tz chokxo'l cuntul ban Cristo yi txolbile'j, ma na jun ntzi' tir quime'n i'.

¹¹Ma chipale'il yi e' judiy na chiban yi cyetz chimunl cyakil k'ej, nin na cyoy e'chk chitx'ixwatz tetz Ryos, wech na qui na xcy'e' tan stzajse'n quil. ¹²Poro Cristo jun ntzi' tir ntak' tib tetz katx'ixwatz tan stzajse'n kil tetz ben k'ej ben sak. Ej nin yi bnixe'n yi munl i' ta'n ja c'ole' le sbal Kataj Ryos. ¹³At nin i' te Ryos tan

γ 10.7 Sal 40.6-8.

äch'iwe'n yi tiemp yil cho'e yi e' contr i' tzak' tkan. ¹⁴Nk'e'tz tajwe'n tan quime'n Jesucristo ala' tir, ma na jun ntzi' tir tak' tib i' tetz katx'ixwatz yi o' yi xansa'n cho't. Ej nin ja tak' tib i' tan koque'n ketz tetz tz'aknak cu'n tetz ben k'ej ben sak.

¹⁵Ncha'tz yi Espiritu Sant ya'stzun talnak, na je yol i' yi tz'iba'nt cyen:

¹⁶“Je yi trate'j yi tzinbixbaje' skaxo'l scyuch' tzantzaj, jalen yil tzajpon wi' yi e'chk k'aja'tz,” chij Kataj Ryos. “Swak'e' cyen inca'wl te cyalma', nin tzintz'ibe' cyen inca'wl te cyajtza'kl.”

¹⁷Ej nin ncha'tz tal:

“Qui't tz'ul tx'akx yi quil tinc'u'l.

Nin qui't tzintxum yi e'chk takle'n cachi' yi nchiban.”^z

¹⁸Cha'stzun te yi ko ja wi't cuylij kapaj, nk'e'tz tajwe'n tan biyle'n mas katx'ixwatz.

Ba'n kaŕkanse' quen kib te Ryos jalu'

¹⁹Cha'stzun te e'u' kajwutz, tan tu' yi äch'el Jesucristo ja wi't jakxij yi kabe' tan kocompone'n swutz Ryos. Qui bin kacabej kac'u'l tan kocompone'n le Ama'l Yi Wi'nin Xanil. ²⁰Kaxomok te yi ac'aj be' yi ja jakxij ta'n, yi be' kale na jale't itz'ajbil. Kaxomok te'j, na ba'n kocopon tul yi ama'la'tz na ja jakxij yi xbu'k yi nxcon sajle'n tan makle'n yi be'. Na tan tu' yi ntij yi wankil Jesús q'uixc'uj, ja jakxij yi jun be'a'tz. ²¹Nin Jesús ya'stzun yi wi'tz ketz kapale'il, yi o' yi ato' tajal Ryos. ²²Cha'stzun te kaŕkanse' quen kib te Ryos tetz cu'n kalma' nin qui't kacabej kac'u'l te'j, nin skoj cu'n te kalma' nin na kanachon te'j yi qui't kil. Nin ncha'tz kawankil ja tx'ajxij tane'n tan jun a' yi chin skoj nin. ²³Quiwit bin, benk kukan ttx'otx' te yi na kocsaj. Quil kacabej kac'u'l, na tz'elepon k'ab Ryos te yi alijt ta'n. ²⁴Ej nin chin tajwe'n cunin yil kajoy puntil tan kaquiwsal kib skibil kib. Nin tajwe'n kalok' kib skibil kib. Tajwe'n kaban jun ba'n skibil kib. ²⁵Ncha'tz o' xomi'ch te yi cyajtza'kl yi e' yi qui na cyojkel yi culti'n. Ma na kaquiwsaj kib skibil kib, lmal jalu' na txant tan tule'n Kajcaw Jesucristo.

²⁶Kaquiwsaj kib, na ko kajbilt nin kaben tan juchle'n mas kil yi nskel el katxum te yi bintzi, qui'c junt katx'ixwatz at tan ächojle'n kil. ²⁷Ntin tx'aklij kacaws, nin tx'aklij yi jun chin k'ak' skawutz, yi k'ak'a'tz yi banijt tan chixite'n cyakil yi e' contr Ryos. ²⁸Na yi na oc jun tan pajle'n yi ca'wl Moisés, nin ko at cob nka ox stiw yi na cyal yi bintzi nin ja juch yaj til, na ak'lij caws yi juna'tz tan tele'n cu'n swutz, nin cya'l jun na el k'ajab te'j. ²⁹Pyor tcunin chicaws yi e' yi qui'c k'ej yi Cy'ajl Ryos ächiwutz, yi e' yi qui'c xac yi äch'el Cristo ächiwutz, yi e' yi na cho'c tan jisle'n yi Espiritu yi na ak'on yi banl Kataj skibaj. Wech na i'tz yi äch'el Cristo yi nxcey' tan bixbaje'n yi ac'aj trat yi na kocsaj. Ej nin i'tz yi äch'el Cristo yi nxcon tan katxa'le'n, tan kaxcone'n tetz Ryos. ³⁰Ncha'tz elnak katxum tetz yi yol yi alijt cyen tan Kajcaw yi na tal: “Atin cu'n tan chicawse'n yi e' mal wunak. Wicy'se' inc'u'l scye'j.” Ncha'tz at junt txolbil yi cyaj tlol: “Wutzile'n cu'n Kajcaw tz'ocopon tan tak'le'n chicaws yi e' tetz nitxajil.” ³¹Chin xo'wbil nin scyetz yi e' yi äche' cawse' Ryos, yi Ryos yi itz' nin tetz.

³²Ma yi e' cyeru', ulk tx'akx ächic'u'lu' yi mbi mbajij scye'ju' sajle'n, yi tele'n cu'n pacx te chiwutzu'. Ja icy' pon wi'nin e'chk q'uixc'uj cyanu'. ³³Nin at jujun

^z 10.17 Jr 31.33-34.

ächixo'lu' yi ja chijislij nin ja chibuchlij ächiwutz cu'n cyakil wunak. Ej nin at e'u' yi quinin nchixobu' tan quich'eye'n yi e' kajwutza'tz yi ya'stzun nchu'lij. ³⁴Ej nin ncha'tz at e'u' yi el chik'ajabu' scye'j yi e' yi ocnake' xetze'. Ej nin at e'u' yi quinin nchibisunu' yi mme'l ticy'le'n cyakil yi chimebi'lu'. Na elnak chitxumu' tetz yi ächicamboku' te jun chimebi'lu' yi mas ba'n tcu'n swutz yi mebi'l tetz tzone'j wuxtx'otx'. Nin elnak chitxumu' tetz yi jun chimebi'lu'a'tz, yi at tzi'n tcyaj, i'tz tetz ben k'ej ben sak. ³⁵Qui bin chicabeju' chic'u'lu' te yi na chiwutz cyenu' te'j, na at jamel quikanu'. ³⁶Poro tajwe'n yi nimit cuntunin chic'u'lu' tan banle'n tane'n yi tajbil Ryos, bantz chicambalu' yi jun chin oy yi suki'nt tan Ryos sketz.

³⁷Na tz'iba'nt cyen le tu'j Kataj:

“Txant cuntu' tan tule'n yi jun yi at tulbil.

Qui't ampon tiemp tan tule'n.

³⁸Poro ntin yi e' balaj,

yi e' yi cho'n k'uklij chic'u'l swe'j,

ya'stzun yi e' yi ächicambok te jun itz'ajbila'tz.

Poro ko at e' yil chipakxij,

quil chintzatzin scye'j.”

³⁹Poro yi o' ketz nk'e'tz ni'cu'n o' scyuch' yi e'a'tz yi na chipakxij, na yi o' ketz, k'uklij kac'u'l, nin skaclaxok. Poro yi e' cyetz, tz'aklok cyetz chicawsa'tz.

Jun c'oloj wunak yi k'uke' chic'u'l te Ryos

11 ¹I bin jalu' ko k'uklij c'u'l jun kajwutz te Ryos na elepont yi jun cu'n na tocsaj i' yi scambok te yi na wutz cyen te'j. Qui na lajluchax swutz i', poro jun cu'n na tocsaj yi scambok te yi na wutz cyen te'j. ²Na yi e' kamam kate' ja jal chik'ej swutz Ryos tan tu' yi k'ukewe'n chic'u'l te'j. ³Nin tan tu' yi k'uklij ketz kac'u'l na el katxum tetz yi Ryos bnol tetz cyakil yi bnixnak ta'n saje'n tunintz. Nin tan tu' yol i' bnixe't. Na qui'c jun e'chk takle'n at, yi toque'n Ryos tan banle'n yi e'chk takle'n yi na kil jalu'.

⁴Ej nin tan tu' k'ukewe'n c'u'l k'ajtzun Abel te Ryos, ja tak' i' jun tx'ixwatz yi mas balaj tcu'n swutz yi oy yi tak' Caín. Ej nin tan tu' k'ukewe'n c'u'l, ja jal balajil i' swutz Ryos, nin ja tzatzin Ryos te yi oy yi tak' i'. Quimnak Abel, poro tan tu' k'ukewe'n c'u'l, iñnin na tzane't na'wse'n yi mbi banak i'.

⁵Ncha'tz k'ajtzun Enoc k'uke' c'u'l te Ryos, cha'stzun te itz'enle'n taje'n ticy'le'n i' tan Ryos. Cya'l nin jale't i' cyak'un wunak, na nsken aj tcy'al Ryos. ⁶Ej nin te yi ntaxk aj tcy'al ja tzatzin Ryos te'j. Poro qui'c rmeril tan tzatzine'n Ryos ske'j ko qui k'uklij kac'u'l te'j, na yi ko na kaëkans quen kib te i' tajwe'n cu'n yil kocsaj cunin yi at i', ej nin yi list i' tan tak'le'n e'chk takle'n balaj sketz cyakil yi o' yi na ko'c tan joyle'n i'.

⁷Ncha'tz k'ajtzun Noé, k'uke' c'u'l te Ryos. Na yi talol Ryos yi at tulbil e'chk takle'n yi qui otojt na quil wunak, nin tocsaj i'. Na nin oc tan banle'n yi arca bantz chiclaxe'n yi najal. Tan tu' yi k'ukewe'n c'u'l i' te Ryos ja lajluchax yi chipaltil yi e' mas wunak yi quinin cyocsaj yol Ryos. Nin tan tu' yi k'ukewe'n c'u'l ja jal yi tetz balajil swutz Ryos.

⁸Ncha'tz k'ajtzun Abraham, k'uke' c'u'l te Ryos. Na yi tlol Ryos tetz tan ticy'e'n i' tul junt ama'l yi stetzaje' tzantzaj, quinin paj yi ca'wl Ryos, nin el tzaj i' le tetz tanum, poro qui'c at le wi' i' yi ama'l kale atit tpombil. ⁹⁻¹⁰Tan tu' yi k'uke' c'u'l

Abraham te Ryos, cha'stzun te ta'te'n i' tul yi jun ama'la'tz yi suk Ryos tetz. Poro quinín cambaj i' yi jun luwara'tz, ma na cyaj cyen i'-tz chi jun aj posarin tu'. Nin tal mantial tu' xcon ta'n tetz ca'l i'. Ya'stzun ban i' tan tu' at ñch'iw tan topone'n tul yi jun tnum yi Ryos txumul tetz, nin Ryos nuc'ul tetz.

Ej nin ite'n nin e' ban Isaac tu Jacow. Ja chicyaj cyen tul ite'n nin ama'la'tz tan tu' yi k'ukewe'n chic'u'l te yi yol Ryos yi alijt ta'n scyetz.

¹¹Ncha'tz k'ajtzun Sara k'uke' c'u'l te Ryos na nsken bi'ñin nin qui'c talbil i', poro tocsaj i' yi yol Ryos yi ntal yi sjalok jun tal. Nin ja el cu'n k'ab Ryos te'j na ya'stzun mbantz, nin itz'ij ni'. Wech na nsken balk'ij yi tiemp tan jale'n jun tal. Ya'stzun bajijtz, na oc tetz tajal Sara yi tz'elepon k'ab Ryos te yi yol i' yi alijt ta'n tetz. ¹²Tan yi txolbila'se'j na lajluchax skawutz yi ja jal jun chin c'olój xonl jun yaj, yi nsken bi'ñin, yi qui'ct nin klo' puntil tan jale'n nitxajil i'. Poro ja jal jun chin c'olój xonl i' chi tane'n yi tx'uml tcyaj' tu yi samlicy' yi at tzi mar, yi qui ajlbe'n tetz.

¹³Poro quim Abraham scyuch' yi e' cy'ajl yi ntaxk tetzaj yi suki'nt tan Ryos scyetz. Poro te yi ntaxk chiquim nternin alijl chic'u'l te yi na chiwutz cyen te'j. Nin wi'nin chitzatzine'n yi ncho'c tan txumle'n yi mbi tz'ak'lok scyetz. Nin clar cunin cyal: O' tu' aj posarinl tzone'j wuxtx'otx', che'ch. ¹⁴Tan yi jun yola'tz yi el le chitzil, na elepont yi cho'n alijl chic'u'l te junt ama'l tan chinajewe'n tul. ¹⁵Yi cho'nk alijl chic'u'l te yi e'chk ama'l kale e' icy'akt, ja klo' jal puntil cya'n tan chipakxe'n junt tir, poro qui'. ¹⁶Na yi cyetz cho'n alijl chic'u'l te junt najbil mas balaj swutz tzone'j wuxtx'otx'. Itz yi ama'l yi at jalen tzi'n tcyaj'. Ej nin quinín tx'ixwij Ryos yi ncyal yi i' chiRyosil na ja bnix jun ama'l ta'n tetz cyetz.

¹⁷Ej nin ncha'tz ja lajluchax yi k'uklij c'u'l Abraham te Ryos. Na yi toque'n Ryos tan pile'n i' quinín cabej c'u'l yi cwe'n klo' biyol yi jun tal xutuj cy'ajl tetz tx'ixwatx. Wech alijt tan Ryos tetz yi tan Isaac jale't jun c'olój xonl i'. ¹⁸Na je yol Ryos yi tal tetz: "Tan Isaac jale't jun c'olój axonl." ^a ¹⁹Poro tan tu' yi list Abraham tan byile'n cu'n klo' Isaac, na tzun elepont yi nternin k'uklij c'u'l i', na mpe nink quim Isaac, xcyek Ryos tan titz'e'n junt tir chixo'l alma'. Ej nin ya'stzun bajijtz tane'n, na yi claxe'n Isaac, ni'cu'ntz chi cho'nk mitz'ij junt tir ñchixo'l alma'.

²⁰Ncha'tz k'ajtzun Isaac k'uke' c'u'l te Ryos, na talnak tetz Jacow tu Esaú yi at tulbil chibanl.

²¹Ej nin ncha'tz k'ajtzun Jacow k'uke' cunin c'u'l te'j yi at tulbil yi banl Kataj squibaj yi e' cy'ajl Ñep, na yi txant tan quime'n nin tal scyetz yi at tulbil cyetz chibanl.

²²Ncha'tz ka'jtzun Ñep, k'uke' c'u'l te Ryos, na yi txant tan quime'n i', cyaj tlol scyetz yi e' tanum, yi e' xonl Israel, yi at cyelbil tzaj le tnum Egipto. Nin cyaj cawul scyetz yi tajwe'n tan bene'n quicy'al yi bakil i' yil che'l tzaj.

²³Ncha'tz yi e' taj txxu' Moisés k'uke' chic'u'l te Ryos yi xcyek i' tan colche'n yi ni'. Na yi titz'e'n Moisés quinín cu' chibiyol ma na ja cyew tetz ox xaw, tan paj yi quilol yi chin yube'n nin yi tal ni'. Ej nin tan tu' yi k'ukewe'n chic'u'l te Ryos quinín e' xob tetz yi rey yi cawun tan chibiyle'n cyakil yi e' tal ni' xicy yi e' itz'ij te tiempa'tz.

²⁴Ncha'tz Moisés yi yajine'n, ja k'uke' c'u'l te Ryos, na mas ba'n tcu'n ban swutz i' yi toque'n tetz nitxajil Ryos swutz yi nink a'lchij yi i' yi tal yi me'l rey tetz yi

^a 11.18 Gn 21.12.

tnum Egipto. ²⁵Na yi xtxumu'n i', i'tz yi mas ba'n tcu'n yil stij i' q'uixc'uj scyuch' yi e' yi ate' tetz tajal Ryos, swutz yi nink tzatzin i' tetz cobox ntzi' k'ej tan banle'n yi tetz tajbil. ²⁶Na nin oc i' tan xtxumle'n yi mas ba'n tcu'n kol smuc' i' q'uixc'uj chi ban Cristo, swutz yi nink tetzaj cyakil yi mebi'l yi at le tnum Egipto. Na cho'n nin ajlij c'u'l te yi suki'nt tan Ryos.

²⁷Ej nin tan tu' yi k'uke' c'u'l te Ryos, cyaj cyen tilol yi tnum Egipto. Chin xo'wbil nin yi rey poro quinín xob Moisés tetz, na jal walor i' tan tu' yi tocsaj cunin yi xomij Ryos te'j. Ni'cu'ntz chi tilk i' wutz Ryos tane'n. ²⁸Nin tan tu' yi k'ukewe'n c'u'l Moisés te yol Ryos, oc i' tan banle'n tane'n yi jun k'ej Pasc yi tal Ryos tetz. Nin cawun scyetz yi e' tanum tan toque'n chitz'itul yi chich' te'jak marquil yi puertil chical, bantz qui chiquime'n yi e' bajx cy'ajol yil tz'icy' cu'n yi ángel tan chibiyle'n cu'n klo'.

²⁹Ncha'tz tan tu' yi k'ukewe'n chic'u'l yi e' xonl Israel, je' tanc'ul tib yi Cyak Mar tan quicy'e'n pone'n jalaj icy'en. Chin skej nin ban yi mu'x be'a'tz kale e' icy'e't. Poro yi ticy'e'n chibnol quib yi e' aj Egipto quinín e' icy'pon, na nin e' quim xe mar.

³⁰Ncha'tz tan tu' yi nternin k'uke' chic'u'l yi e' kamam kate', cu' wo'c yi tapij yi at solte'j yi tnum Jericó. Cu' wo'c tan tu' yi chixone'n juk tir solte'j yi tnum tc'u'l juk k'ej. ³¹Ncha'tz Rahab, yi wi'tz bnol tetz, k'uke' c'u'l te Ryos nin tak' chiposar yi e' xk'ukwil. Cha'stzun te quinín quim i' tetz yi chiquime'n yi e' mas pajol ca'wl.

³²Poro nk'e'tz tajwe'n yil wal mas xtxolbil scyeru'. Na qui'c ama'l tan walol cyakil yi mbi banak Gedeón, mbi banak Barac, mbi banak Sansón, mbi banak Jepté, mbi banak Luwiy, mbi banak Samuel, tu yi mbi banake' len yi e' elsanl stzi' Ryos tentz. ³³Cyakil yi e'a'tz k'uke' len chic'u'l te Ryos. Tan tu' yi nternin k'uke' chic'u'l te Ryos at e' yi e' xcy'e' tan cyocse'n junt jilwutz wunak jak' chical'wl. Nin at e' yi chumbalaj nin e' ban tan cawu'n. Nin at e', yi tan tu' yi k'uke' chic'u'l te Ryos, ja chicambaj yi suki'nt tan Ryos scyetz. Nin ncha'tz at e' yi e' xcy'e' tan makle'n chiwutz yi e' balum tan qui cyoque'n tan chibajse'n. ³⁴Nin at e' yi e' xcy'e' tan stzajse'n k'ak'. Nin at e' yi e' el liwr tk'ab spar. Nin at e' cotxcoj yi quiwix chic'u'l tan oyintzi', na e' xcy'e' tan chibiyle'n cu'n yi chicontr. ³⁵Ej nin at e' xna'n yi quimnake' chixonl poro ja chitz'ij junt tir. Ncha'tz at e' yi e' q'uixpij tan tu' yi k'uklij chic'u'l te Ryos. Quinín chic'ul tan cyele'n liwr na mas ba'n tcu'n le wutz cyetz cyajtza'kl yi itz'e'n junt tir tan chicambal jun itz'ajbil yi quinín bajsbe'n tetz swutz yi cyele'n klo' liwr tetz cobox ntzi' k'ej. ³⁶Ej nin at e' yi ja chimuc' xcy'akli; at e' yi e' jisli; at e' yi e' cu' tcare; at e' yi e' oc xetze'; ³⁷at e' yi e' c'oxlij tan c'ub; at e' yi cob cun tu' e' el tan seruch; at e' yi e' biylij tan spar; at e' yi ja che'l ojkuj tan paj yi cya'l na ajwe't chiwutz. Stz'uml cne'r, nka stz'uml chiw tlen tu' xcon tetz be'ch cyetz. Chin meba' nin e', chin buchij che' nin, wi'nin e' yi e' oc wunak tan chixuxe'n. ³⁸Lastum yi ate' yi e' balaj nak yi na cyocsaj Ryos xchixo'l yi e' mal nak yi qui'c mu'x chixac. Ncha'tz yi e' balaj wunaka'tz ja chixon tulak e'chk ama'l yi tz'inunin tu', nin xo'lak wutz tan cyewal quib. Ja xcon e'chk jul tu' e'chk picy cya'n tetz chical'. ³⁹Poro ja lajluchax yi chumbalaj nin yi e' tan tu' yi k'ukewe'n chic'u'l te Ryos. Quinín chicambaj yi suki'nt tan Ryos scyetz. ⁴⁰Na txumijt junt xtxolbil tan Ryos yi mas balaj tcu'n. Ej nin i'tz, yi o' jun ketz sbne' te yi suki'nt tan Ryos. Na quinín cho'c cyetz tetz tz'aknak cu'n, ma na jalen cu'n yil kamol cu'n kib scyuch'.

Jalt Jesús ko'c tan txumle'n

12 ¹Ja bin kil yi at jun c'ololj wunak yi nternin k'uke' chic'u'l te Ryos. Cha'stzun te chin tajwe'n cunin yil kil cyen cyakil yi e'chk kajtza'kl cachi' yi cy'a'n ka'n, yi ni'cu'n tu jun ektz yi chin al nin, yi na xcy'e' tan kabatzle'n. Tajwe'n tan cyaje'n cyen kilol yi kajtza'kl yi na xcy'e' tan kasucpe'n cu'n. Ma na quin skawutz tan kaxcyewe'n tan xajpe'n cyen yi be' yi at skawutz. ²Ntin katxume' Jesús, na i' yi ketz ka'ajxetze'l te yi na kocsaj, nin ite'n nin i' yi jun yi na tzan tan kanuc'le'n tan koque'n tetz tz'aknak cu'n. Quinin tajlaj i' yi jun quimichil yi chin tx'ixwil nin, ma na ja el txum tetz yi ko tz'icy'pon q'uixc'uj ta'n sjalok jun chin tzatzi'n tetz talma'. Nin ja xcy'e' tel'j na yi jalu' cho'n c'olchij i' jalen tzi'n tcyaj' xla'j Kataj.

³Cha'stzun te e'u' kajwutz chimuq'ue'u' q'uixc'uj chi banak Jesús, na yi i' tetz muc'nak wi'nin q'uixc'uj chik'ab yi e' juchul il. Qui chicabeju' chic'u'lu' te yi na kocsaj, nin quil chicutxcaxu' tan chixome'nu' te tajtza'kl Cristo. ⁴Na txe'n cunin quim jun xchixo'lu' tan tu' yi na chipil quibu' tu yi ajtza'kl cachi'. ⁵¿Ja ptzun el te chic'u'lu' yi x'e'n na ban Ryos tan tak'le'n kajtza'kl, yi o' yi o' nitxajil i'? Na je bin yol i' yi tz'iba'nt cyen:

“Axwok inme'l incy'ajl, in Itajcawil.

Tajwe'n bin tan imuc'ul yi tz'u'm yi na oc wa'n tzite'j.

Qui tzun tzicabey ic'u'l, yil no'c tan makle'n iwutz.

⁶Na yi in wetz, na no'c tan chinuc'le'n yi e' yi na chimpek' scye'j.

Na ilenin na oc chitz'u'm yi e' inme'l incy'ajl wa'n.”

⁷Cha'stzun te yil tz'ul chitz'u'mu' tan Ryos quil baj chic'u'lu' swutz, na tan tu' yi at chitz'u'mu' ta'n na elepont yi e'u' nitxajil i'. ⁸Na ko qui na tzan Ryos tan tak'le'n chitz'u'mu' chi na tak' scye'j cyakil yi e' tetz nitxajil, na tzun elepont yi nk'e'tz e'u' nitxajil i', ma na e'u' tu' chac' tane'n. ⁹Ej nin je junt txolbile'j: Yi o' tzaj tal juy ja cawun yi kataj ske'j, nin ja kek xchi' i'. Pyor tzun Kataj Ryos yi at jalen tzi'n tcyaj' tajwe'n tan kekal xchi' i' bantz kacambal yi jun itz'ajbil tetz ben k'e'j ben sak. ¹⁰Yi e' kataj tetz tzone'j wuxtx'otx' na chicawun ske'j tetz cobox ntzi' tiemp. Ej nin yi na chicawun ske'j ntin na chixom te yi na el chitxum tetz. Poro yi Kataj Ryos yi at jalen tzi'n tcyaj' na tak' i' katz'u'm tan tak'one'n ba'n sketz, nin tan jale'n kabalajil chi tane'n yi tetz balajil. ¹¹Bintzi nin cya'l jun na tzatzin yi na oc tz'u'm tel'j, na ch'on. Poro yi na el tiemp na el katxum tetz yi na ak'on ba'n sketz. Na tan tu' yi tz'u'm yi na oc ske'j na ko'c tetz balaj, nin na jal tzatzin paz ka'n.

¹²Cha'stzun te e'u' wajwutz quiwit bin, chijoye'u' puntil tan jale'n chiwaloru' bantz chiquiwixe'nu'. ¹³Chijoye'u' yi ajtza'kl yi jicyuch tel'j. Ej nin ko ya'tz chibanu' xchiquiwixk tzun yi e' cotxcoj, nin quil chipo'tij.

Wi'nin txintxal ko quil jal kabalajil

¹⁴Chijoye'u' bin puntil tan jale'n yi tzatzin paza'tz. Nin chijoye'u' puntil tan quich'eyal quibu' tan cyoque'nu' tetz balaj, nin tan chixansal quibu'. Na ko quil ko'c tetz balaj qui'c kopombil tu Ryos. ¹⁵Or bin quilu', ko tzun quil chitz'amu' yi oy yi na tzan Kataj tan toye'n sketz tan tu' banl talma' i'. Nin or quilu', cya'llk jun xchixo'lu' cho'nk sban chi tane'n jun jilwutz xtze' yi chin xkolum nin, nin yi

chin wenen nin. Na yi ko ya'tz tane'n jun, xcyek tan chipo'tze'n, nin tan chixite'n yi e' mas. ¹⁶Na or quilu', cya'lk jun xchixo'lu' ben tan jopol wutzaji'n. Nin cya'lk jun tz'elsan k'ej yi suki'nt tan Ryos tetz, chi banak Esaú yi bene'n c'ayil yi tetz k'ej tetz bajx cy'ajol. Na tan tu' mu'x tal cumir bene'n c'ayil i' yi tetz k'ej. ¹⁷Ej nin elnak chitxumu' tetz yi toque'n i' tan jakle'n yi k'ej tetz yi taj qui't ak'lij tetz. Wi'nin cwe'n wutz, nin wi'nin tok'e'n i', poro quinin jal puntul tak'un tan xite'n yi tajtza'kl yi nskén cyen cyaj nuc'ul.^b

¹⁸Qui bin kaxajslén kib te yi na kocsaj na nk'e'tz ni'cu'n kutane'n ketz chi banake' yi e' xonl Israel tentz. Na yi e' cyetz oc chi'xkansal quib te jun wutz tu' yi ba'n na maclij, yi na tzan k'a'kl, nin yi chin tz'o'tz nin te'j, nin yi wi'nin xumcane'n cyek'ek' tu xlitz' solte'j. ¹⁹Ej nin quibit jun chin chun yi na xch'in tu yi wi' Ryos yi jilon tzaj scyetz. Ej nin yi e' yi quibit yi wi' Ryosa'tz cu' chitzi' tan qui't quibital mas, ²⁰tan tu' yi xo'w yi ate' cu'nt. Na chin xo'w bil nin yi ca'wl i' yi ben quibital: “Mpe itawun tlen tu'k jetzaj te yi wutze'j, tajwe'n tan tele'n cu'n swutz tan c'ub nka tan lans,” chij Ryos bantz scyetz. ²¹Chin xo'w nin ate' cu'nt yi nquíl nin yi mbi na bajij. Ncha'tz Moisés, xob i', na je yol i'e'j: “Na chinlucne' tan xo'w,” chij Moisés ban.^c

²²Poro yi ac'aj trat yi mbnix tan Ryos nk'e'tz xo'w bil. Na nternin ja kocopon te yi luwar kale najle't i' yi na bi'aj wutz Sió'n. Nin ja wi't kocopon le tnum kale najle't yi Ryos yi itz', nin yi tnum yi na bi'aj yi ac'aj Jerusalén yi cho'n at tcyaj' nin kale ate't jat lo' mil ángel tan c'u'laje'n Ryos. ²³Ja wi't kocopon chixo'l yi cmon tetz Ryos yi e' bajx nitxajil i' yi cu'nak chibi' jalen tzi'n tcyaj'. Ej nin ja wi't kocopon swutz yi Ryos yi pujul xtisya' scyetz cyakil wunak. Nin ja wi't kocopon xchixo'l yi e' balaj alma' yi ajnake' te Kataj, yi e' yi ja wi't cho'c tetz tz'aknak cu'n. ²⁴Nin ja wi't kocopon xla'j Jesús, yi kayolol te yi ac'aj trat yi ja bixe' skaxo'l tu Ryos. I'tz yi tetz xch'el yi el kojxuj tetz senil yi ac'aj trata'tz. Ej nin mas ba'n tcu'n yi txolbil yi na cu' wutz yi xch'el Cristo tan jakle'n, swutz yi cu'nak wutz yi xch'el Abel tan jakle'n.^d

²⁵Cha'stzun te e'u' wajwutz, or bin quilu'. Eli'ch len k'ej Kataj Ryos cyanu' yi na cu' wutz tan kamoxe'n. Na yi e' wunak yi e' oc tan telse'n k'ej Ryos yi jilone'n i' tzone'j wuxtx'otx' quinin e' el swutz chicaws. Pyor tzun o' ketz, x'e'n ke'l liwr swutz yi kacaws ko ntin katzejbaj nin wutz kacoc tetz Kataj Ryos yi cho'n na jilon tzaj sketz tcyaj'.^e ²⁶Na yi jilone'n Ryos tentz ja yucan cyakil yi wuxtx'otx'. Poro yi jalu' na tal: “Yucank junt tir yi wuxtx'otx' wa'n nin nk'e'tz ntin wuxtx'otx' ma na ncha'tz yi tcyaj',” chij Ryos banak. ²⁷Ma jalu' tan yi jun txolbila'tz na elepont yi copon xitul Ryos cyakil yi e'chk takle'n yi bnixnak ta'n, bantz jalt yi ac'aj cyaj cyen, yi qui't xit sbne' opon tunintz. ²⁸Nin yi o' ketz sketzaje' yi jun ama'la'tz yi quil xit. Ko ya'tz, katyo'xink bin tetz Kataj Ryos. Nin kak'e' kib tan c'u'laje'n i' tetz cu'n kalma' nin keke' xchi' i'. ²⁹Na yi ketz kaRyosil ni'cu'n i' tu k'ak' yi ba'n stz'e'saj cyakil.

Yi x'e'n kaban tan stzatzine'n Ryos ske'j

13 ¹Chilok'e' bin quibu' squibil quibu' chi quitz'un quitzicy quibu'. ²Eli'ch te chic'u'lu' yi tajwe'n yi list e'u' tan cyak'olu' chiposar wunak. Na at e' yi

^b 12.17 Gn 27.30-40. ^c 12.21 Ex 19; Dt 9.19. ^d 12.24 Gn 4.10. ^e 12.25 Ex 20.22.

na chixom te yi jun ajtza'kla'tz poro quinin tz'icy' scyetz yi opon yi e' ángel tan posari'n scye'j.

³Elk chik'ajabu' scye'j yi e' kajwutz yi ate' xetze'. Cho'ku' tan txumle'n chi ni'cu'ntz chi ik e'u'-tz ate'u' xetze'. Nin elk chik'ajabu' scye'j yi e' yi buchij che', na ncha'tz e'u' qui cunin batz xchitije'u' q'uixc'uj.

⁴At k'e'j yi ok'be'n ib swutz Ryos. Cha'stzun te qui tu'k chitzan tuwu', na stk'e' Ryos chicaws cyakil yi e' jopol wutzaj scyuch' yi e' aj xna'nin tu aj yajinl.

⁵Quil tz'el cyalma'u' tan chicambalu' mas pwok, ma na k'uukek chic'u'lu' te yi at scyuch'u'. Na alijt cyen tan Ryos: "Quinin xwil cyen, nin quinin cxe'lwok te inc'u'l." ⁶Cha'stzun te nk'e'tz cob kac'u'l yi na kal:

"Yi ch'eyanl wetz i'tz yi Wajcaw.

Cha'stzun te quil chimbisun te yi mbi sban jun wunak swe'j."

⁷Ej nin eli'ch te chic'u'lu' yi e' yi xconake' tetz chibajxomu'. Ulk tx'akx chic'u'lu' yi ja chitxol yi balaj stziblal tetz Cristo scyeru'. Ulk bin tx'akx chic'u'lu' yi chibalajil, nin chixomoku' te yi cyajtza'kl.

⁸Na yi Cristo qui na ttx'ixpuj yi tetz tajtza'kl. Na ite'n nin tajtza'kla'tz saje'n tunintz, nin sbne' opon tunintz. ⁹Qui bin chixomu' te e'chk jilwutz chusu'n yi apart. Ma na mas ba'n tcu'n yi nink chiquiwixu' tan yi banl talma' Kataj, swutz yi nink chixomu' te e'chk ac'aj ley yi na cawun te yi mbi'tz tajwe'n lbaj tan jun yaj. Na yi e'chk leya'tz qui'c na tak' scyetz yi e' yi xomche' tan banle'n tane'n.

¹⁰Apart mban yi ketz katx'ixwatz, ej nin yi e' pale' tetz yi antiw txolbil, qui'c cu tan chibajsal yi xchi'bel yi ketz katx'ixwatz. ¹¹Yi wit'z chipale'il yi e' katanum yi na chixom te yi antiw ley, ntin na chixconsaj xch'el yi txuc yi na chiquim cyak'un tan jale'n cuybil chipaj. Ma chiwankil yi e' txuca'tz na el ticy'le'n joylaj len yi chinajbil tan toque'n cyak'un wi k'ak'. ¹²Ni'cu'n mbajij te Jesús, na cho'n quime'n i' solte'j len yi tnum. Ej nin ya'stzun tulejtz tan kaxansaje'n ketz tan yi tetz xch'el. ¹³Ke'lk bin xchixo'l yi e' mas wunaka'tz, nin kamuq'ue' q'uixc'uj chi banak Cristo. ¹⁴Na yi o' ketz qui'c kach'iw te jun takle'n tzone'j wuxtx'otx'. Qui'c jun kanajbil tzone'j wuxtx'otx' yi segur. Ma na cho'n ajlij kac'u'l te yi jun kanajbil yi tz'ak'lok sketz tzantzaj. ¹⁵Cha'stzun te kak'e' kak'ajsbil tetz Ryos, na yi na ko'c tan na'wse'n yi bi' Jesucristo ni'cu'n chi najk katzan tan toye'n jun katx'ixwatz tetz Ryos. ¹⁶Poro eli'ch te chic'u'lu' yi tajwe'n tan kabnol pawor nin tan che' kuch'eyal yi e' yi at tajwe'n scyetz, na ya'stzun yi e'chk oy yi na tzatzin Ryos tel'j.

¹⁷Cho'ku' c'ulutxum jak' chica'wl yi e' chibajxomu', na e' q'uicy'lom cyeru' tan qui chibene'nu' tul il. Na ncha'tz e' scyak'e' cwent swutz Ryos te yi mbi ak'unil mbaj chibnol. Cho'ku' bin c'ulutxum jak' chica'wl, na ko ya'tz cyuleju' chitzatzink chibajxomu'a'tz sju' tak'un Kataj, nin quil chibisun. Na qui'c txxicbaj scyeru' ko na cyak'u' bis scyetz.

¹⁸Le wutz ketz kajtza'kl qui'c kapaltl, nin yi ketz kajbil i'tz tan kaxome'n te yi e'chk txolbil yi balaj. Poro chinache'u' Kataj skibaj yi ya'stzunk sbantz. ¹⁹Ncha'tz chinache'u' Kataj tan wupone'n chan tan chixajse'nu', nin yi ba'n cuntu'k nopontz.

Kak'e' kak'ajsbil tetz Ryos

²⁰Yi ketz kaRyosil i' njalsan yi tzatzin paz skaxo'l tuch'. Ej nin i' nje'san tzaj Kajcaw Jesucristo xchixo'l alma'. Ej nin yi Kajcaw Jesucrista'tz oc tetz kapstor,

yi o' yi o' tanum i', tan tu' yi el kojx yi tetz xch'el tan bixbaje'n yi ac'aj trat yi qui'c rmeril tan xite'n tetz ben k'ej ben sak. ²¹Lok tz'oc yi jun kaRyosila'tz tan cyocse'nu' tetz tz'aknak cu'n te cyakil yi na chibanu'. Lok chibanu' yi tetz tajbil. Lok tz'oc i' tan chinuc'le'nu' tan porer Jesucristo, bantz chibnolu' yi e'chk takle'n balaj yi na tzatzin i' te'j. Ej nin kak'e' kak'ajsbil tetz Cristo tetz ben k'ej ben sak. Amén.

²²E'u' kajwutz, max chic'u'lu' swibaj te yi txolbil yi nwal scyeru' na cobox ntzi' tal yol.

²³Ncha'tz na waj wal scyeru': Yi kajwutz Timoteo ja el tzaj i' xetze'. Ej nin kol tz'ul chan i' tzone'j, mben tzun xomok i' swe'j yil chimben tan chixajse'nu'.

²⁴Cyal cyen binu' jun yos scyetz cyakil yi e' chibajxomu', nin scyetz cyakil yi e' mas kajwutz. Cyal cyenu' scyetz yi na chitzan yi e' aj Italia yi ate' tzone'j swuch' tan talche'n nin jun yos scyeru'.

²⁵Tak' tzaj Kataj yi banl i' squibu'. Amén.